

APRILL 2011

ELIL TEATAJA

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu ametlik kuukiri

- **ELILi aastakoosolek 29.04.2011**
- **Koolitus - puuetega inimeste konventsioon**
- **1 küsimus**
- **Urimus Reaalkoolist**
- **Tartu tudengipäevade uudiseid**
- **Ratastoolitennis!**
- **Uus romaan: Nii siis jääbki**
- **Blogivad - Tiia Tiik**
- **Põhuteatri koomiks**
- **Viis küsimust esimehele**
- **Kontserdisari klaveri osavõtul**
- **Ajaviidet, ristsõna**

ELILi aastakoosolek 29.04.2011

Üldkoosolekul kinnitati 2010.a tegevus- ja finantsaruanne ning 2011.a tegevusprogramm ja eelarve.

ELILi juhatuse esimees Ants Leemets hindas üldkoosoleku ees aruannet esitades liidu tegevuse 2010. aastal kokkuvõtvalt tubliks, samas tuues välja ka muret tekitavad momendid:

- Liikmeskonna arvuline vähenemine ja vananemine. Liitu ei kuulu ühtegi venekeelset ühingut.
- Noorte tegevusse kaasamine on nõrk.
- Liidul pole olnud rahalisi ressursse oma liikmesühingute materiaalseks toetamiseks. Vähenes ürituste arv, kus kokku saaksid ühingute inimesed, omavahelise suhtlemise vaegus. Üheks

põhjuseks majanduslangus, st ka ühingute vähenemine rahastamine, transpordile suured kulud.

Samas viis liit aruandeperioodil ellu kõik põhilised planeeritud tegevused, mida pole sugugi vähe. Liit on hakanud läbi viima koolitusi, millega teenitakse omavahendeid. Liit on säilitanud oma sõltumatuse, liitu juhivad puudega inimesed, kes tunnevad ja tunnetavad probleeme sügavuti.

Küsimuste-vastuste voorus tõstatas Tallinna LIÜ juhatuse esimees Jüri Järve küsimuse Invaru OÜ juhataja Enn Leinuste ees. On teada konkreetseid juhtumeid - klient helistab Invarusse ja palub ratastoolile remontteenust. Kuuldes, et ratastool on

mõnest teisest abivahendifirmast saadud, siis keeldutakse seda töösse võtmast. Miks? Enn Leinuste põhjendas üksikjuhtumeid sellega, et sageli puuduvad varuosad vanematele mudelitele.

2011.a tegevusprogrammi tutvustades rõhutas tegevjuht vajadust enam invapoliitika kujundamisel kaasa rääkida. Selle all pidas ta silmas koostööd valitsusorganite, omavalitsuste ja puuetega inimeste organisatsioonidega; osalemist puuetega inimesi puudutavate seadusandlike dokumentide väljatöötamises ja eelnõudele eksperthinnangute andmises. Olulisimaks jääb ligipääsetavuse ja liikumisvabaduse problemaatika.

Tekst: Auli Lõoke

Koolitus - puuetega inimeste konventsioon

Valitsusliidu programmist: seame eesmärgiks ratifitseerida ÜRO Puuetega inimeste konventsioon.

ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsioon (edaspidi konventsioon) on inimõiguste alane laiapõhjaline rahvusvaheline leping, mis kiideti heaks 13.12.2006. Lepingule kirjutas Eesti Vabariigi president New Yorgis alla juba 25.09.2007. Käesolevaks ajaks on

konventsiooni ratifitseerinud paljud riigid üle maailma ning loodame, et Eesti teeb seda lähiajal.

Kui konventsioon on ratifitseeritud, peab riik määrama valitsussüsteemis vähemalt ühe üksuse, kes asub tegelema konventsiooni rakendamise küsimustega. Võttes aluseks konventsiooni sisu ja sihtrühma, on juba praeguseks kindlaks määratud, et konventsiooni rakendamise eest lasub põhivastutus

Sotsiaalministeeriumil, kuid iga ministeerium vastutab konventsiooni rakendamise eest oma haldusala piires.

Konventsiooni ellurakendamiseks ja järelevalveks moodustakse kaks uut organit:

Vabariigi Valitsuse tasandi puuetega inimeste komisjon
Vabariigi Valitsuse seaduse alusel moodustatakse

komisjon puuetega inimeste õigustega seonduvate probleemide lahendamiseks. Komisjoni tööd juhib sotsiaalminister ning selle koosseisu kuuluvad erinevate ministeeriumite esindajad. Komisjon esitab Vabariigi Valitsusele üks kord aastas informatsiooni komisjoni töö ja konventsiooni rakendamise kohta.

Sõltumatu järelevalve komisjon

Konventsiooni kohaselt tuleb luua kooskõlastussüsteem, mille järgi esitatakse kõik valminud õigusaktide eelnõud kooskõlastamiseks ning arvamuse ja ettepanekute saamiseks ka asjasse puutuvatele organisatsioonidele ja isikutele st puuetega inimeste organisatsioonidele. Selleks on vaja puuetega inimeste olukorda ja seadusandlust teadvaid ja motiveeritud inimesi.

Seega on ülimalt oluline moodustada puuetega inimeste organisatsioonide liikmetest nn üle-eestiline võrgustik, kus igas maakonnas on olemas inimesed, kes jälgivad maakonnas toimuvaid arenguid ning esitavad

ülevaateid sõltumatule analüüsikomisjonile.

EPI Koda alustas projekti „ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste konventsiooni ellurakendamisele kaasaaitamiseks kontaktisikute koolitamine“.

Projekti raames toimuvad seminarid on mõeldud puuetega inimeste organisatsioonide poolt nimetatud kontaktisikutele (25 inimest), kelleks on: kohalike puuetega inimeste kodade poolt nimetatud 16 inimest (igast üks inimene); Eesti Pimedate Liidu, Eesti Kurtide Liidu, Vaimupuuetega Isikute Tugiliidu, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu ning teiste suuremate EPI Koja liikmesorganisatsioonide esindajad (9 inimest).

25 koolituse läbinud spetsialisti hulgast valitakse üks kuni kaks liiget sõltumatusse analüüsikomisjoni.

Koolitatud kontaktisikud:

- on võimelised andma ekspertnõuandeid konventsiooni täitmise kohta, tegema järelevalvet ja koostama aruandeid edusammudest ning puudustest;
- on pädevad kaasa rääkima valminud õigustloovate aktide eelnõude kooskõlastamisel ning arvamuste ja ettepanekute tegemisel;
- on võimelised läbi viima

ümarlaudu või seminare konventsiooni ellurakendamise küsimustes.

Seminarid kontaktisikutele toimuvad kord kuus perioodil veebruar kuni oktoober 2011.

Käesoleva ülevaate andmisel on kasutatud EPI Koja esimehe Monika Haukanõmme poolt koostatud konventsiooni tutvustavaid materjale.

Vahepeal soovitatakse kõigil tutvuda konventsiooni ja fakultatiivprotokolliga, mis on kättesaadav Sotsiaalministeeriumi kodulehel: www.sm.ee -> Sinule -> Puudega inimesele.

Otsetee lingile: http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Sotsiaalvaldkond/puudga_inimestele/1_Puuetega_inimeste_õiguste_konventsioon_eeesti.pdf

Järgneb...

Tekst: Tiia Sibver, ELILi esindaja projektis, pilt: veeb

1 küsimus

Mida pakub PTAK liikumispuudega inimesele?

Vastab **Tiina Kalevik**, Puudealase teabe ja abivahendite keskuse juhataja.

Puudealase teabe ja abivahendite keskus (PTAK) on rajatud Sotsiaalministeeriumi algatusel ESF programmi „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed 2007-2009“ raames. Keskus loodi eesmärgiga tõsta erivajadustega inimeste tööhõivet ning vähendada hooldajate hoolduskoormust.

Meie peamiseks tegevuseks on nõustamisteenuse pakkumine keskkonna kohandamisel või abivahendi valikul teavet vajavatele tööealistele erivajadustega inimestele või nende tööealistele pere liikmetele. Nõustamisteenus on klientidele tasuta ning seda osutatakse üle kogu Eesti. Keskus ise abivahendite müügi või kohanduste teostusega ei tegele.

Lähtuvalt eelpool mainitud PTAK tegevustest ja eesmärkidest pakuvad keskuse spetsialistid liikumispuudega inimestele nõustamisteenust, mis hõlmab endas nii liikumis- kui ka olmeabivahendite, kodu- või töökeskkonna kohandamise soovitusi, et tõsta inimese toimetulekut ja suurendada kliendi iseseisvust eesmärgiga aidata inimesel integreeruda tööturule või säilitada olemasolevat töökohta.

Nõustamisteenust pakutakse kliendile individuaalselt, lähtuvalt tema tegevusvõimest. Abivahendite soovitamisel võetakse arvesse tegevustervikuid, -eeldusi ja -konteksti.

Britta Frank, tegevusterapeut ELILi aastakoosolekul esinemas

Vajadusel ning kliendiga kokkuleppel on võimalik vajalikke abivahendeid ka kliendiga koos proovida, näiteks õhkpatju, erinevad ratastooli tüüpe – manuaal- ja aktiivratastooli, olmeabivahendeid nagu haarats, pesemist ja söögivalmistamist lihtsustavad abivahendid jms.

PTAKi meeskonnas tegelevad liikumispuudega klientidega, neile vajalike abivahenditega ning ka keskkonna kohandamisega tegevus- ja füsioterapeut. Ehitusliku nõustamisteenusega tegeleb keskkonna kohandusalane spetsialist. Nõustamise käigus selgub, kas kliendile on vaja koostada kirjalik hinnang, mis sisaldab PTAKi poolseid soovitusi ja tootefotosid koos nende toodete saamise infoga. Vajadusel lisatakse hinnangusse ka muu teave konkreetse kliendi jaoks oluliste tugiteenuste kohta. Kirjalik hinnang on kliendile abiks kohanduse sisseviimisel või suhtlemisel abivahendifirmadega või kohalike omavalitsustega toetuste või muu edasise abi saamiseks.

PTAKi uue juhina näen lähitulevikus laiemat koostööd erinevate asutustega, et teave meie teenuste kohta jõuaks õigete inimesteni. Oleme võtnud suuna, et pakkuda kliendi vajadustest lähtuvalt rohkem infot erinevate asutuste, teenuste ja tegevuste osas. Infot, mida kliendid tihti ei tea või mille otsimine iseseisvalt on liiga keeruline või mahukas.

Keskuse kontaktid:

www.abivahendikeskus.astangu.ee

telefon: 687 7250, 687 7231, ptak@astangu.ee

Pilt: Tiina Tiik ja PTAK nmm

Urimus Reaalkoolist

Huvitavat Tallinna Reaalkooli 11a klassi õpilase **Kristo Viski** uurimistööst **Liikumispuudega laste elu ja olu Tallinna Reaalkoolis ja selle võrdlus teiste Tallinna kesklinna koolidega**

Selle teema valimiseks oli mitmeid põhjuseid. Esiteks on see esimene omalaadne uurimistöö Tallinnas. Varasemalt on uuritud liikumispuudega õpilaste olu erinevates koolides, kuid kaasõpilaste suhtumist liikumispuudega inimestesse pole veel uuritud. Pidevalt on kuulda erinevate inimeste arutlusi puudega inimeste teemal. Kuuldavasti esineb tihti liikumispuudega inimestesse eelarvamustega suhtumist. Kui nähakse tänaval ratastoolis inimest ei osata kuhugi vaadata ning muututakse kramplikuks. Kaasõpilaste suhtumine puudega inimestesse võib tihti olla diskrimineeriv.

Uurimistöö esimene etapp on võrrelda Tallinna Reaalkooli ehituslikku poolt teiste Tallinna kesklinna koolidega. Uurimistöö teine etapp on uurida Tallinna Reaalkooli kümnedate ja üheksandate klasside suhtumist liikumispuudega inimestesse.

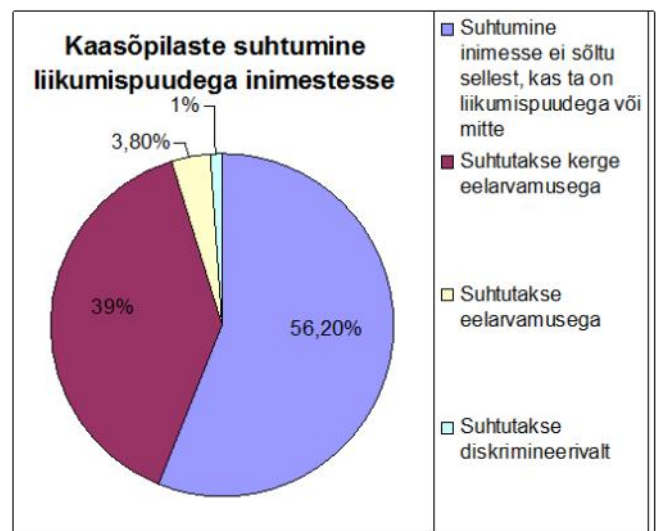
Uurimistöö üks eesmärgi on juhtida tähelepanu antud teemale ja julgustada teisi koole samalaadseid uurimisi läbi viima. Peale selle, et väljendada liikumispuuetega õpilaste elu ja olu Tallinna Reaalkoolis, on eesmärk hakata selle uurimistööga teerajajaks antud teemavaldkonna uurimisel. Plaan on selgitada välja võimalikud probleemid õpilaste suhtumises ning koolide ehituses. See viib loodetavasti tulevikus invasõbralikuma ühiskonnani.

Liikumispuudega õpilaste elu Tallinna Reaalkoolis

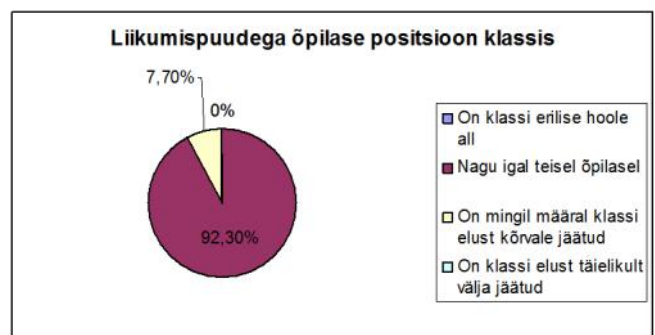
Küsitlused viisin läbi üheksandates ja kümnedates klassides. Soov oli võrrelda põhikooli viimase klassi ning gümnaasiumi klasside suhtumist liikumispuuetega inimestesse. Väiksemaid klasse küsitleda ei pidanud antud hetkel vajalikuks, kuna noorematel ei ole sel teemal oma arvamust veel täielikult välja kujunenud. See sobiks edasiseks uurimiseks. Gümnaasiumist valisin kümnennda klassi. Põhjuseks oli liikumispuudega õpilase olemasolu ühes kümnedas klassis.

Küsitlusele oli 105 vastanut: 54 kümnennda klassi õpilast ja 51 üheksanda klassi õpilast. Klassist, kus õpib liikumispuudega õpilane, oli 26 vastanut. Küsitlused eesmärk on välja tuua võimalikud probleemid kõrgemate klasside õpilaste suhtumises liikumispuudega inimestesse. See võimaldab hiljem uurida väiksemate klasside õpilaste suhtumise erinevusi ning arvamuse kujunemist vanusega. Probleemi ilmnemisel on võimalik tehtud vigu parandada ning kujundada välja invasõbralikum ühiskonda.

Küsimus 1. Kaasõpilaste suhtumine liikumispuudega inimestesse

Küsimus 2. Liikumispuudega õpilase positsioon klassis

Järgneb....

Tekst: Kristo Visk, Tallinna Reaalkooli 11a klassi õpilane

Tartu tudengipäevade uudiseid

Tartu
Tudengipäevad
toimusid sel aastal
25.apr – 1.mai
2011. Üliõpilastele
sooviti tutvustada
erivajadustega
tudengite
igapäevaelu,
märksõnaks
„Märkamine“.
Selleks paluti neli
tundi 27.aprillil
sisustada meie
liidul.
Põhi-
organiseerimistöö
jäi Jüri Lehtmetsa
ja minu õlgadele,
suureks abiks oli
vabatahtlik Triin
Suiste ja paljud
teised. Pakkusime
välja programmi,
mis oli

humoorikas ja elevust tekitav - ratastooli
takistusrada, elektriratastooli tõstmine, karkudega
liikumine kinniseotud jalgadega, silmakatetega
valge kepiga hääle suunas liikumine, pimedate
saatmine, ratastooli line-dance.

Lisaks oli Jüri üritusel ka väike ettekanne teemal
„Kuidas ratastoolis noored ülikoolis hakkama
saavad ja milliseid takistusi nad hariduse nimel
ületama peavad.“

Pimedate poolt
organiseeritud
tegevused
toimusid suures
telgis: viipekeele
õpituba,

punktkirjamasinaga punktkirja kirjutamine,
silmakatetega reljeefsete piltide äratundmine,
vaegnägevust simuleerivate prillidega lugemine,
pimelauatennis, kõnetoetuse abivahendid,
juhtkoera ülesanded.

Telgis sai katsetada jalaga maalimist Tiia Järvpõllu
juhendamisel. Tugitudengite infolaud oli samuti
telki üles pandud.

Päeva lõpetas ansambel „Tume“ esinemine.
Ansambel koosneb kolmest pimedast sõbrast ja on
koos olnud juba üle aasta, tehes kaasahaaravat
muusikat.

Kokkuvõttes läks päev
igati korda. Jõudsime
käia veel Tartu
Raekoja platsis
Händikapa inimestega
söömas ja muljetamas.
Mitu päeva peale
üritust Jüri
kokkuvõtteid tehes
jõudsime mõlemad
järeldusele, et selliseid
päevi võiks veelgi
korraldada ja mitte
ainult Tallinnas ja
Tartus, vaid üle Eesti

Tekst: Annika Kokk, ELJLi
projektijuh

Ratastoolitennis!

Eesti Invaspordi Liit korraldas möödunud sügisel taas 4 -aastase vaheaja järel ratastoolitennise lühikursuse. Treeneriteks olid soomlaste ratastoolitennise üks esireketitest Taneli koos oma nõ terve treeningupartneri Erikuga. Osalejaid oli 20 inimese ringis: ratastoolikasutajad, tennistreenerid, füsioterapeudid. Ratastoolikatest sai nii mõnigi esimest korda reketit katsuda ning pallile pihta saamine osutus juba päris keeruliseks ülesandeks. Tenniseprofid ja muud „jalulised“ said seevastu oma tenniseoskusi ratastoolis proovida. Kursus kestis 2 päeva ja oli täis tihedat trenni. Sellest piisas, et ka oskamatud said oskajamateks, kõik lihased, mida varem nagu ei oleks olemas olnudki, jäid valusaks ning huvi ja hasart tennise vastu aina kasvas. Siit tekkis soov veel tennist mängida. Tänu EILile sai soov teoks. Märtsis algas ratastoolitennise kursus, kus teevad trenni 5 naist ja 6 meest-poissi. Treeneriteks on Ilona Poljakova ja Allar Hint. Nende käe all hakkas tõsine treening. Ikka algusest peale, et kuidas reketit hoida, eeskäe ja tagakäe löök, servid, tõrjed, kaitsed, üle väljaku mäng,

paarismäng jne. Tänu selle kevade pikale ja heale suusailmale toimusid treeningud saalis, alles mai teisel nädala-

vahetusel said tennisistid ka õue harjutama. Jälle uus kogemus, sest päike võis silma paista ja tuul palli „vasakule“ puhuda. Kurb on ainult see, et kevadkursus kestab ainult 10 korda, aga osalejatel on juba kõva tennisepisik küljes. Nemad tahaks ikka veel ja veel. Nüüd ei jää invaspordiliidul muud üle kui osalejate tungival nõudmisel uus projekt valmis kirjutada või tennisistidel ise oma rahakotirauad avada.

Tekst: Mai-Liis Käär, pilt: blogi

Uus romaan: Nii siis jääbki

Esmaspäeval, **6. juunil kell 14.00** toimub Tallinna puuetega inimeste koja saalis romaani *Nii siis jääbki* esitlus, kuhu on oodatud kõik raamatusõbrad.

Autor: Taavi Kangur (s 1974)
Tegemist on autori teise romaaniga, sisuks õnnetuse läbi ratastooli sattunud noormehe

Janari käekäik. Autor tõi käsikirja Jüri Järve lugemiseks, et saada hinnang, kui tõepärane on ratastooli jäänu igapäevaelu kirjeldamine. Tagakaanel olevale tutvustusele on lisatud tsitaat ka Jürilt.

Janar leiab ennast abituna metsarajalt. Ta püüab mõelda kõigest muust, kui sellest, miks ta seal on.

Kogu maailm avaneb uue nurga all ja sündmused kibutavad sireenide saatel edasi. Janar on kui kõrvalvaataja, kes esialgu ei aima, et tal on selles loos peaosas mängida. Varsti taipab ta, et on libisemas tagasi kibedusse, kust äsja iseseisvununa välja rabeles. Kas ta suudab uuesti jalule tõusta? Kas ta suudab oma sisemise demoni lepitada?

Jüri Järve, 12. a. ratastoolis, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu jubatuse liige: Minu teada on antud romaan Eesti kirjandusmaastiku esimene tõepärane ja elutruu raamat liikumispuudega inimeste

igapäevaelust. Oleks justkui oma elulugu lugenud. Soovitan kõigile, et paremini mõista hättasattunu hingeluu.

Esitlusel saab romaani tekkelugu kuulda, soodushinnaga osta ja väärtustada seda autori autogrammiga.

Kuidas mäletab autor oma kirjutamishuvi algust? Mäletan selgelt, kuidas ma esimest korda romaani kirjutamise ette võtsin. Olin siis seitsmeaastane. Nibutasin joonelise vihiku enda ette, haarasin värskest tindiga täidetud sullepea. Kasutasin momenti, kui vanemad läksid vaipa kloppima, sest teadupärast vajab loometöö rahu ja vaikust. Enne veel, kui vanemad puhta vaibaga tagasi jõudsid, oli minu kirjutamiskarjäär läbi. Sest paberit uurides sai mulle järsku selgeks, kui võrd suure töö ma olin teha võtnud.

Viskasin sullepea nurka ja võtsin Salvo klotsid välja.

Mõte jäi ja uuristas pisitasa teed. Umbes kakskümmend viis aastat hiljem alustasin uuesti. Mõned minu lühijutud avaldati kvartalajakirjas *Algernon*. Pärast positiivset tagasisidet otsustasin romaani kirjutada. Minu esimene romaan "[Kõigile saab kurikaga virutada](#)", saavutas Tänapäeva romaanivõistluselt II koha.

Tekst: Auli Lööke, pilt: autori blogi

Romaan - Nii siis jääbki, Taavi Kangur

Jooksurajal

Jooksurajale pikali paiskunud Janari kõrvus kaikus hoiatus: ära hüppa vette tundmatus kohas. Ära hüppaaaa! Tema teada ei olnud lähikonnas ühtegi veekogu, pealegi oli sügis, kuid kõrvus kohisev hää raius kindlalt ühte ja sama.

Ära...!

Ta tundis läbi põsenaha, kuidas külm ihusse puged. Habemetüügaste vahel leidsid nireks ühinenud piisad tee ja veeresid dressikaelusest sisse. Janar teadis, et midagi peaks ette võtma. Midagi, mis teda ebameeldivustest säästaks, aga ta ei suutnud keerukale mõistatusele lahendust leida. Ta kartis. Soovis naasta koju ning sukelduda oma kolmapäevasesse argiritiini. Korkida lahti külmutuskapis ootav hele õlu, vaadata kibestunud lombaka arsti seriaali ja lõpetada õhtu veidra sisuga pornoajakirja uurides. Ta oli iseenda peremees. Küll alles mõned napid kuud, aga juba iseseisvusest täielikult sõltuvuses.

Lukuga taskusse suletud mobiiltelefon vilistas tuntud viisi: fhiit-fhiit-fhit-fhit-fhiit. Vile lõppes sõnumit tähistava helisignaaliga.

Koju jõudes istuks ta kõigepealt kaelani tulisesse vanni, et üdini tunginud külm eemale peletada, ja siis kuivataks ennast suurde firma logoga kaunistatud rätikusse. Teed jooks ta ka. Aga miks ta koju ei saa?

Esiialgu süütuna näiv küsimus hakkas visalt juuri ajama. Tõde oli valus. Janari taju otsustas ennast ülekuumenemise vältimiseks välja lülitada. Ta ei teadnud, kui palju aega möödus, kuid uuesti silmi avades leidis ta ennast tõtt vahtimas varesega. Laugude liikumise peale keksis lind veidi eemale ja jäi Janarit pea viltu takseerima, ilmselt kaaludes, kas tasuks läheneda ja veel elusat raibet nokaga proovida.

„Khöss,” suutis Janar susiseda. Häälitsemisest oli abi – vares voltis tiivad lahti ja lendas oma teed. Kõrvad ja nägu olid külmast tundetuks muutunud. Ülejäänud kehas valitses õudne vaikus. Maaga kontaktis olev kõrv registreeris rütmilise kõmina. Enne, kui Janar jõudis mõelda, mida müdin tähendas, hüüdis energiline hää: „Ahoi, magad või?” Janar oleks tahtnud pead raputada, aga ei saanud. Ta pilgutas närviliselt silmi ja nägi enda ees

kiledressidesse riietatud sääri. Spordisokid olid pükste peale sikutatud ja jalas odavad tennised. Janari vaatevälja ilmus tuttmüts ja paar murelikke silmi.

„Purjus või?”

„Ma ei saa liigutada,” suutis Janar suust välja pressida.

„Kukkusid, jah? Ma kutsun abi,” lubas tutimütsimees ja kadus.

Aeg läks omasoodu ja Janar hakkas juba kartma, et spordisokid ja tuttmüts olid kõigest soovunelm. Hirm tõstis pead ja uuristas teed. Ma suren süa, mõtles ta paaniliselt. Kuid siis kostis eemalt kõvahäälet vandumist: „Kuradi pask, no oskas hea koha leida. Kesse, kurat, teda nüüd mäest üles sikutama hakkab? Pidi ta ka just vahetuse lõppu sattuma.”

„Ära lobise. Mine too kandraam,” sõnas teine hää väsinult, „mida rutem haiglasse jõuame, seda kiiremini koti peale saame.”

Esimene meestest sülitas ja kadus pomisedes.

Teise hääle omanik osutus noorepoolseks arstiks. Ta kükitas Janari kõrvale, avas sõnagi lausumata koti, otsis välja soojendava hõbelina ning mässis selle ettevaatlikult Janarile ümber.

„Kukkusid?” uuris ta siis.

„Ma ei saa liigutada.”

Velsker noogutas ja koukis välja plastist kaelatoe.

Künka poolt oli kosta ähkimist, siis tumedat matsu ning kolinat.

„No miks, perse päralt, oli tal vaja süa ronida,” vandus autojuht, kelle riided olid kukkumisega lootusetult määrdunud.

Kiirabiarst naeris ja hõikas: „Anton, oled ikka koba. Mine raja äärest, seal on kruusa.”

„Äärest-äärest, selle raami tagant pole sittägi näha,” torises Anton. „Nüüd tuleb härral igatahes porise resti peal pikutada.”

„Jäta nüüd,” rehmast arst väsinult käega. „Tule aita mul teda tõsta. Selg on viga saanud.”

Nad sikutasid Janari ettevaatlikult kandraamile ja teekond võis alata.

Autojuht rühkis ees, proovides kinganinad kindlalt mäekülje sisse haakida, et kandepind ei kaoks.

Jätkab

Blogivad - Tiia Tiik

Põhuteatri testimine - tehtud!

28. aprillil käisime Põhuteatrit testimas. Koos minuga olid kohapeal Arko Vool ja Jüri Järve Tallinna Liikumispuudega Inimeste Ühingust. Varem oli projekterija ka teatri ehitusprojekti kooskõlastamas

käinud. Nüüd oli siis aeg küps ja meid paluti kohale tulla. Jüri ja Arko proovisid kaldteed, mis lava kõrvalt saali viis. Said küll alla ja üles. Pime oli seal Põhuteatri saalis, lõhnas heina järele. Katsusime seda musta seina, mis oli põhupakkidest laotud ja siis mingi tsemenditaolise massiga üle kaetud ja mustaks

värvitud. Kangesti tuli tahtmine laulda laulu - must lagi on meie toal ja küsida - kus on elevandid? Ikka heinalõhna pärast, mis mind tegelikkuses turtsuma ajas. Väga lahe idee see kultuuripealinn 2011 Põhuteatri projekt NO99 teatrilt! Suurepärase vaade ja mälestused lapsepõlvest, kui seal oli 1970. aastatel Tornide väljaku lõbustuspark. Piltidelt vastu naeratavatelt nägudelt paistab rahulolu ja rõõm tehtud tösisest tööst. Ilma naljata - Jüri ja Arko on tösised töömurdjad juba palju aastaid ja mina vabatahtlikuna abiks mõõtnas, pildistamas ja lükkamas, uksi avamas, kui vaja.

Testisime Põhuteatrit liikumispuudega inimeste seisukohalt, aga rääkisin ka nägemispuudega inimeste seisukohalt. Lihtsalt tunne oli, nagu kobaks pimeduses. Seinad, lagi ja põrand kõik olid

ühthemoodi mustad. Kui uksest välja astusin, kust muidu tulevad tavalised teatrikülastajad, siis must ukseesine platvorm jätkus trepiga ja suhteliselt raske on aru saada, millal trepp algab. Tegin ettepaneku see kollase või triibulise, teist värvi lindiga märgistada. Kurv oli kuulata, et muinsuskaitsega oli raskusi ajutise hoone püstitamise, aga samas olid vanad paekivist astmed nii kulunud ja lagunened, et seal võib olla tõsine oht treppidest alla kukkumiseks või komistamiseks. Trep on pikk ja käsipuud seal pole.

Tähistatud invaparkimiskoht on Suurtüki tänava alguses ristmiku parklas. Etteteatamisel tagavad korraldajad ka sissesõidu üles märke, otse teatri kõrvale, sest minek ilma abistajata on raske (tõus 17-20%). Teatri sissepääsu lähedusse paigaldatakse teisaldatav inva-WC. Suvekohvikusse ratastooliga ei pääse. Saalis paigutatakse ratastoolikasutajad esimesse ritta, abistajatele lubati korraldada istumine. Samal ajal tegi ka päästeamet tuletõrjesignalisatsiooni testimist ja me tundsim, et oleme nendega ühel pulgal. Vajalikud ja tähtsad. Jüri kooskõlastas projekti ja olime rahul, sest liikumispuudega inimestele on tagatud sissepääs saali, parkimine üleval mäe otsas ja inva-WC kasutamise võimalus. Täna pani Auli ka piisavalt pika info liidu infolisti.

Rohkem pilte leiad [siit](#).

Tekst ja pildid: Tiia Tiik

Põhuteatri koomiks...

Viis küsimust esimehele

Heldur Otsa, Tartu LIÜ

Mis teoksil?

Ühing on kaasatud Tartu transpordi arengukava koostamisse. Vaidlused on kohati väga tulised. Ikka kerkib mõnel arutlejal küsimus, kas liikumispuudega inimesed peavad alati ja igale poole pääsema? Et saada meid rahuldav tulemus, peab väga häälekalt ja lausa totraid näiteid tuues oma seisukohti kaitsma.

Mida arvad? Kuna invaasja ajamisel on meie ressurss väike (tegijaid vähe), tuleks tegutseda eriti läbimõeldult ja ühiselt.

Mis meeldib?

Meeldib vanaisa roll.

Mis ei meeldi?

Hetkel häirivad eriti invaparkimisega

seonduvad probleemid:

- invaparkimiskoht märgistamata.
- märgistatud koht ei vasta kehtestatud normile.
- parkimiskoha väär kasutus. Isik, kes kasutab laia invakohta, tegelikult seda ei vaja. Seetõttu aga tegelik vajaja kannatab.

Mida tahan?

Tahan, et ühinged oleksid tugevamad ja toimivamad. Et ühinguid võetaks kohalikus omavalitsuses kui võrdseid partnereid. Kaasatakse meid puudutavatele probleemidele lahendite leidmisel. See aga nõuab meiepoolseid teadmisi ja oskusi. Piirkond, kus kompetents puudub, võiks kasutada naabrite abi.

Südamesooviks on veel sellel aastal alustada järveäärse aktiivse

puhkekeskuse rajamist liikumispuudega inimeste tarvis.

Ilusat suve kõigile.

Kontserdisari klaveri osavõtul

Viulil esineb noor, särav muusik **Mari-Liis Päck** ja klaveril väga hinnatud pianist **Peep Lassmann**, kelle esituses kuuleme nii kaasaegset kui ka romantilist muusikat.

Millal? Reedel, 27.05.2011 kell 16.00

Pikk kontsert on? Kontsert kestab orienteeruvalt tunni. Tund enne ja tund pärast kontserti saab juttu puhuda ja muljeid vahetada klubiruumis kohvitassi seltsis.

Kavas: Erich W. Korngoldi, Franz Schuberti ja Georg Enescu looming

Mari-Liis Päck (1984) on maailmaklassi viuldaja, kes alustas oma muusikuteed

Tartust ja on jõudnud välja Ameerikasse, kus õppis Southern Methodist University's Dallahes (Texas, USA) ning Temple University's (Philadelphia, USA). Mari-Liis on esinenud solisti ja kammermuusikuna Ameerika Ühendriikides, Euroopas ja Kesk-Idas. Ta on edukalt osalenud mitmetel rahvuslikel ja rahvusvahelistel konkurssidel.

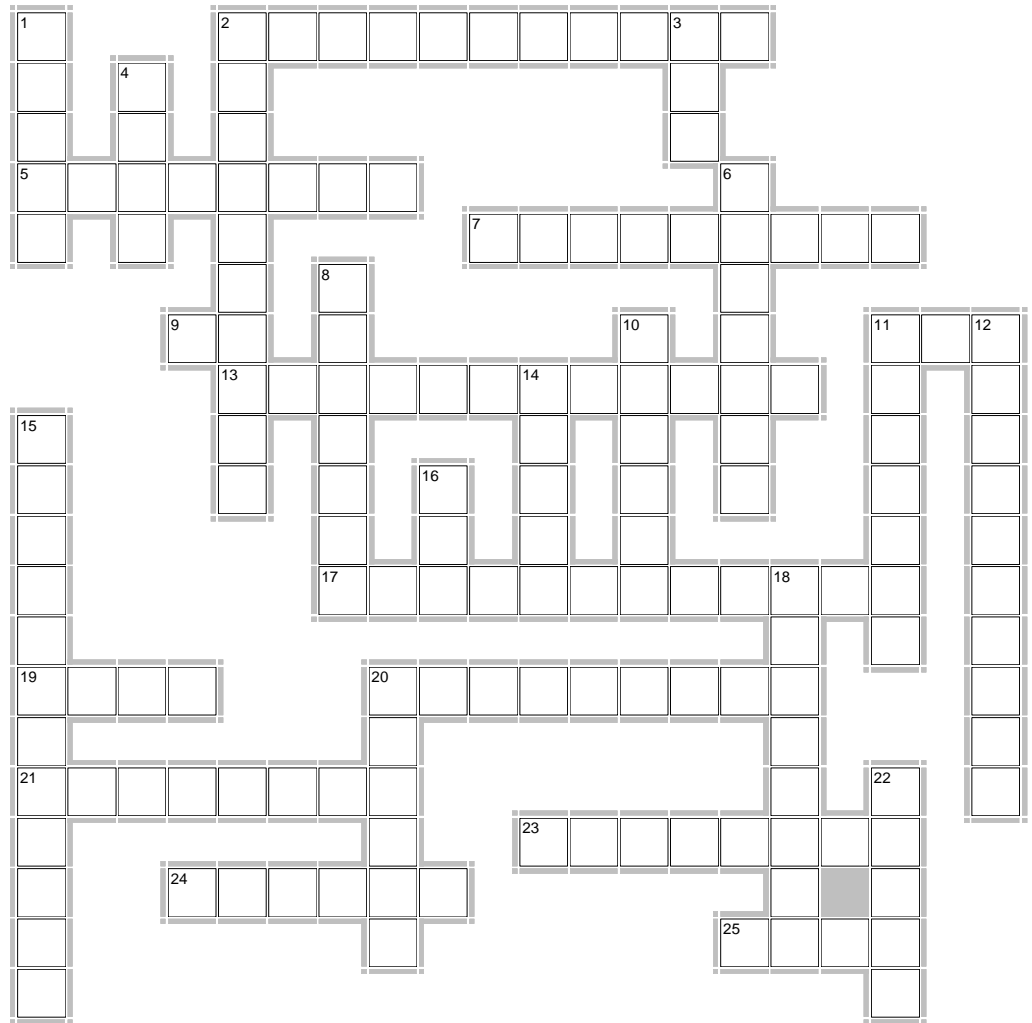

Peep Lassmann on hinnatud pianist, tuntud muusikategelane ja alates aastast 1992 Eesti Teatri- ja Muusikaakadeemia rektor. Kontsertreisid on viinud teda kõikjale endises Nõukogude Liidus, samuti Skandinaaviasse, Euroopasse ja Põhja-Ameerikasse. Ta on esinenud koos Eesti olulisemate orkestritega ja Moskva Filharmoonia orkestriga.

Ajaviidet

Ristsõnad

Trüki välja ja labenda, õiged vastused skänni, pildista või saada postiga. Labendus järgmises numbris, agaramate vabel loositakse aubind!
Parimate vabel loositakse aubind

EclipseCrossword.com

Paremale

2. Mõlema poole halvatus
5. Teatud vabadus
7. Olulised rakud, võivad paljusid päästa
9. sidesõna
11. Ministeerium (lühend)
13. Neljajäsemehalvatus
17. Disaini alaliike
19. sidesõna
20. Invaliikumise aktivist
21. Halvatuse tüütu kõrvalmõju
23. Invapealinn

Alla

1. Naise nimi, tänav Tallinnas
2. Loodussõbralik teater
3. Ratastoolimärk (ingl k lühend)
4. Tuntud sotsiaaltöötajate ühendus (lühend)
6. Helduri lemmikroll
8. Piirkond Tallinnas
10. Populaarne spordiala, ka liikumispuudega inimeste seas
11. Elektriline liikumisabivahend
12. Dok film ratastoolirägbist (2005)
14. Laululind
15. Miski, mis kaitseb ja tagab põhivabadusi
16. Sidesõna, toiduaine
18. Tuntud interpret
20. ELILi lemmikmuusikariist
22. Kultuuripealinn (soome k)

Demotivaatorid

DISAIN -
tõeliselt universaalne